

TEKSTI: KATARIINA KALMARI, KUVAT: PETTERI KIVIMÄKI

Vuodelta miekka ja kilpi

Historiallinen miekkailu elvyttää vanhoja, eurooppalaisia asetaitoja.

Moni on pienenä leikkinyt miekkataisteluita puisten lelumiikkojen kanssa. Toiset jatkavat miekkakamppailuja vielä aikuisenakin, mutta ihan oikeiden miekkojen avulla. Eikä nyt siis ole kyse urheilumiekkailusta vaan historiallisesta miekkailusta.

– Historiallinen miekkailu on vanhojen, eurooppalaisten asetaitojen uudelleen elvyttämistä. Eli taistelulaji, jossa tulkitaan ja opetellaan miekkailua ja muidenkin aseiden käyttöä vanhojen oppaiden pohjalta, summaa **Jukka Salmi** Jyväskylän Historiallisen Miekkailun Seurasta (JHMS).

– Historiallinen miekkailu eroaa aika paljonkin tavallisesta urheilumiekkailusta. Jo lähökohdat ovat erilaiset, kun urheilumiekkailuhan on ihan nimensäkin mukaisesti urheilua. Me opetamme miekkailua taistelulajina. Tosin harjoittelu on nykyään vähän erilaista, kun sitä ei enää tarvitse oman henkensä suojelemiseksi, Salmi naurahtaa.

Tärkein suojavaruste on kontrolli

Mieleen nousee kuva haarniskat päällä heiluvista hepuista, jotka leikkivät, että eletään keskiaikaa. Harjoituksissa kuitenkin pukeudutaan tavallisiin harjoitteluhousuihin, t-paitaan ja sisätiloihin sopiviin kenkiin. Haarniskat ovat harvinaisia.

– Haarniskat ovat vielä niin kalliita, että niitä harvemmalta löytyy. Hyvä harjoitusmiekka on tärkein varuste ja sen tulee olla tylsäteräinen ja tylppäkärkinen. Pääasiassa sen lisäksi käytämme vain suojahansikkaita ja modernia miekkailumaskia. Kaikista tärkein suojavaruste on tietysti kontrolli.

Opeteltavia miekkoja on monenlaisia: pitkämiekka, rapiiri, backsword, spada di filo ja pukumiekka. Lisäksi harjoitellaan myös tikarin ja keihään käyttöä sekä aseettomia tekniikoita. Kilpenä saatetaan käyttää pientä, pyö-

Haarniskat ovat harvinaisia ja niitä käytetään lähinnä vain näyttöksissä.

Vanhoissa, jopa 1200-luvulta peräisin olevissa oppaissa kerrotaan yksityiskohtaisesti, miten mitään asetta käytetään.

Jyväskylässä historiallisen miekkailun pääpaino on pitkämiekan opetuksessa. Miekkoja ei saa ihan mistä tahansa urheiluliikkeestä, vaan ne ostetaan tilaustyönä sepiltä.

reä kilpeä, eli kupuraa.

Pääpaino on 1400-luvun italialaisessa pitkämiekkassa, joka on noin 1,2 metriä pitkä ja 1,5 kiloa painava miekka, jota voidaan käyttää yhdellä tai kahdella kädellä.

Rapiiri ja spada di filo taas ovat kevyempiä miekkoja.

– Aset ovat muuttuneet, kun tullaan lähemmäksi nykypäivää. Kun 1400-luvulla ne olivat vielä pääsääntöisesti lyömäaseita, niin pikkuhiljaa ne ovat muuttuneet enemmän pistoon suuntautuneiksi. Pitkämiekan jälkeen 1500-luvulla tuli spada di filo, jossa on jo enemmän suojusta käden ympärillä sekä rapiiri, joka on ensimmäinen varsinainen pistoase. Se on hyvin pitkä ja siinä on koristeellinen kahva. Rapiiri on aika helposti tunnistettavissa, jos katsoo vaikka *Kolmea muskettisoturia*. Jos miekassa on hirveästi krumeluuureja ja härpäkkeitä käden ympärillä, niin se on varmaan rapiiri, Salmi kuvaa.

– Periaatteessa opetamme kaikkia asetyylejä 1200-luvulta eteenpäin. Aseita ja lähteitä on niin paljon, että voi olla jopa tuskaista valita, mikä kiinnostaisi milloinkin eniten, Salmi hymähtää.

Oppia miekkailutaitoihin haetaan vanhois-

ta teoksista. Todella vanhoista.

– Historiallinen miekkailu on lähes kirjaimellisesti peräisin vuodelta miekka ja kilpi. Meillä on ihan 1200-luvun lopulta lähtien kirjoitettuja oppaita, joissa yksityiskohtaisesti kerrotaan, miten mitään asetta käytetään. Siihen liittyy hirveästi tulkintatyötä, koska kirjoissa oleva kulttuuri ja kieli saattaa erota todella paljon nykypäivästä. Todennäköisesti miekkailujärjestelmiä on ollut niin kauan kuin on ollut miekkojakin.

"Tätähän voi harrastaa ihan oikeasti"

Miekkailu taistelutaitona on vuosituhania vanha, mutta myös historiallinen miekkailu harrastuksena ulottaa säilänsä jopa 1800-luvulle asti.

– Viktoriaanisisessa Englannissa oli muutamia herrasmiehiä, jotka omistivat näitä vanhoja kirjoja ja yrittivät niiden pohjalta tehdä tulkintaa vanhoista, keskiaikaisista miekkailutavoista. Heidän tulkintansa olivat kuitenkin vähän "viktoriaanisten aurinkolasien" läpi katsottuja, joten ne eivät olleet vielä järin hyviä, ainakaan meidän mielestä, Salmi naurahtaa.

1900-luvun taitteessa innostus historialliseen miekkailuun hiipui, kunnes harrastajat löysivät lajin uudestaan 1970- ja 80-luvuilla. Todellinen sysäys eteenpäin tuli kuitenkin internetin myötä.

– Internetin avulla on pystytty jakamaan teoksia ja ihmiset ovat pystyneet tekemään paremmin yhteistyötä.

Tällä hetkellä Suomessa on arviolta 200–300 lajin harrastajaa. JHMS:n riveissä pyörii pari, kolmekymmentä aktiivista. Seura pyörittää Helsingissä pääpaikkaansa pitävän School of European Swordsmanshipin Jyväskylän koulua, jossa Salmi toimii tällä hetkellä provostina, mikä tarkoittaa kokeneinta oppilasta. Salmi oli perustamassa Jyväskylän haaraa vuonna 2006. Kiinnostus lajiin nousi pari vuotta aikaisemmin.

– Miekat ovat lapsesta pitäen kiinnostaneet, mutta sitten vuonna 2004 olin Hämeenlinnan Keskiaikamarkkinoilla ja koulumme pääopettaja **Guy Windsor** oli pitämässä näyttöstä historiallisesta miekkailusta. Olin aikaisemmin kokeillut puumieikkoja sun muuta kavereitten kanssa, mutta silloin vasta tajusin, että tällaistaahan voi harrastaa ihan oikeasti, Salmi toteaa.